

جمهوری اسلامی افغانستان د افغانستان بانک

خلاصه

د افغانستان بانک مقررې وضعيت باز اسعار خارجي را به نشر سپرده است. نشر مقررې متذکره در مطابقت با ماده سوم قانون بانکداری افغانستان صورت ميگيرد که بر لزوميت نشر مقررې به بهترين شيوه که باعث عطف توجه صنعت بانکداری داخلی گردد حکم مينمايد. اگر د افغانستان بانک به اين نتيجه برسد که تاخير در نشر مقررې جهت نظرخواهی عامه باعث تاخير در وضع مقررې ميگردد و اين تاخير منافع سيستم بانکی را تهديد مينمايد، در اين صورت آن بانک ميتواند از نشر آن صرف نظر نمايد. در مورد اين مقررې، د افغانستان بانک تصميم اتخاذ نمود تا آن را بخاطر نظر خواهی عامه بنشر بسپارد.

هدف مقررې

هدف اين مقررې ارائه توضيحات بيشتري در مورد حدود خطر ناشی از اسعار خارجي برای مؤسسات بانکی، ميباشد. علاوه بر اين مقررې طرز العمل های لازم را جهت ارزیابی خطر اسعار توسط اداره بانک، معين ميسازد.

تصويب و تطبيق کامل اين مقررې بالعموم در هماهنگی با اصل ۱۲ و ۱۳ اصول اساسی کمیته بازل در مورد نظارت مؤثر بانکی صورت ميگيرد.

پس منظر و خلاصه مقررې

خطر اسعار خارجي یکی از خطراتی است که مؤسسات بانکی به آن مواجه ميگردند. یک نظارت کننده باید مطمئن گردد که بانک ها حدود مناسب را تعيين و وضع مينمايند تا از چنين خطرات گوناگون مارکيت جلوگیری نمايند. ماده ۳۵،۲ قانون بانکداری به د افغانستان بانک صلاحيت ميدهد تا محدوديت ها و يا اجابات خاصی را در مورد وضعيت های تحفظ ناشده اسعار خارجي وضع نمايد.

اين مقررې بانکها را مکلف ميسازد تا وضعيت های اسعاری خود را در هر یک از اسعار خارجي و نيز وضعيت مجموعی خالص اسعار را به اسعار غير قابل تبادل و تمام اسعار خارجي، محاسبه نمايند. در محاسبه اين وضعيت ها حسابات خارج از بيلانس شيت که بالای وضعيت آنها تأثير دارد، نيز مدنظر گرفته ميشوند.

علاوه بر آن اين مقررې حدودی را برای خطر مجاز اسعار مشخص ميکند که بصورت دوره ای توسط د افغانستان بانک مرور و تعديل خواهد شد. در ابتداء، اين حدود برای هر یک از اسعار قابل تبادل به اندازه ۲۰ فيصد سرمايه مقررراتی بانک و برای اسعار غير قابل تبادل به اندازه ۵ فيصد سرمايه مقررراتی بانک تعيين گرديده است. وضعيت مجموعی خالص یک مؤسسه بانکی به اسعار غير قابل تبادل نباید از ۱۰ فيصد سرمايه مقررراتی بانک و وضعيت مجموعی باز به تمام اسعار نباید از ۴۰ فيصد سرمايه مقررراتی بانک تجاوز کند.

بالاخره، اين مقررې طرز العمل های کنترول و اداره ريسک، بشمول نقش مديران بلند رتبه، پالیسی ها و طرز العمل های وضعيت باز اسعار و اجابات راپوردهی را بصورت مفصل بيان مينمايد.

بخش قوانين و مقررات

[اين مقررې به تاريخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۲ از طرف شورای عالی د افغانستان بانک تصويب شده است.](#)

جمهوری اسلامی افغانستان
د افغانستان بانک

ماده هفتم: وضعیت باز اسعار خارجی

بخش اول – عمومیات

§ ۱،۱،۷. صلاحیت (مبنی)

این مقررہ وضعیت باز اسعار خارجی به تاسی از صلاحیت اعطاء شده به د افغانستان بانک طبق ماده ۳۵،۲،۵ قانون بانکداری و ماده ۷۲ قانون د افغانستان بانک، وضع گردیده است.

§ ۲،۱،۷. تعریفات

درین بخش اصطلاحات آتی معانی ذیل را دارا میباشند:

- (أ) "اسعار قابل تبادلہ" عبارت از اسعاری اند که در بازار های جهانی وسیعاً مورد خرید و فروش قرار گرفته و بدون اینکه اخذ اجازه نامه خاص از بانک مرکزی مسئول اسعار مورد نظر لازم باشد، طور آزادانه با سایر اسعار و یا طلا تبادلہ گردیده میتواند.
- (ب) "وضعیت اسعار خارجی" در رابطه به اسعار معین خارجی عبارت از دارایی ها به اسعار متذکره منفی بدهی ها به اسعار متذکره میباشد. وضعیت اسعاری صفر عبارت از وضعیت بسته اسعار بوده و وضعیت مثبت و یا منفی دلالت به وضعیت باز اسعار مینماید.
- (ج) "وضعیت طولانی" عبارت از وضعیت باز سعر معین خارجی میباشد که در آن دارایی به سعر مورد بحث نظر به بدهی های آن، جمع تأثیرات اقلام خارج از بیلانس شیت، بیشتر میگردد.
- (د) "اسعار غیر قابل تبادلہ" عبارت از اسعاری اند که خرید و فروش زیاد در خارج از کشور اصلی نداشته و بناءً در بازار های جهانی به آسانی قابل تبادلہ نمیشوند.
- (ه) "وضعیت مجموعی اسعار" عبارت از مجموعه تمام وضعیت های کوتاه اسعار یا مجموعه تمام وضعیت های طولانی اسعار، هر کدام که رقم مطلق آن بیشتر باشد.
- (و) "وضعیت کوتاه" عبارت از وضعیت باز سعر معین میباشد که در آن بدهی ها به سعر مورد بحث نظر به دارایی به همان سعر، جمع تأثیرات اقلام خارج از بیلانس شیت، بیشتر گردد.

§ ۳،۱،۷. مرام و اهداف عمومی

اهداف این مقررہ قرار ذیل اند:

- (أ) تعیین چارچوب نظارتی د افغانستان بانک جهت کنترل خطر اسعار ضمن وضع حدود خطر بر موارد ذیل:
۱. وضعیت منفرد اسعار به سعر خارجی واحد.
 ۲. وضعیت مجموعی خالص اسعار به اسعار غیر قابل تبادلہ.
 ۳. وضعیت مجموعی خالص اسعار به تمام اسعار خارجی.
- (ب) تعیین طرز العمل های مختلف که برای نظارت خطر اسعار توسط اداره بانک لازم اند.

بخش قوانین و مقررات

[این مقررہ به تاریخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۲ از طرف شورای عالی د افغانستان بانک تصویب شده است.](#)

- أ) مؤسسات بانکی به منظور کنترل خطر ناشی از اسعار، محاسبات ذیل را انجام میدهند:
۱. وضعیت منفرد اسعار خارجی به اسعار مشخص
 ۲. وضعیت مجموعی خالص اسعار به اسعار قابل تبادل
 ۳. وضعیت مجموعی خالص اسعار به تمام اسعار خارجی
- ب) بیلانس های اسعار مندرج درین مقرر به پول معادل افغانی ارائه میگردد که به اساس نرخ تبادل مربوط در روز مورد نظر محاسبه میگردد.
- ج) بیلانس هائیکه به اسعار مختلط و یا واحد تصفیه مندرج در موافقتنامه های بین المللی ارائه گردیده باشند، و نرخ تبادل آن برویت مجموعه اسعار منتخبه باید تعیین گردد، درینصورت تسعیر آن به پول افغانی مطابق به طرز العمل مندرج در بخش (ب) صورت گرفته و بعد از اینکه با در نظر داشت اوزان مختص شده به هر یک از اسعار شامل در مجموعه، به اسعار متشکله تجزیه گردیدند، در وضعیت اسعار درج میگردد.
- د) دافغانستان بانک در صورت دریافت درخواست موجه از جانب یکی از مؤسسات، میتواند بیلانس های اسعار دارنده وصف ساختاری (طویل المدت)، را از شمولیت در محاسبه وضعیت اسعار خارجی معافیت دهد.
- ه) در رابطه به حسابات خارج از بیلانس شیت، وضعیت اسعار شامل اقلام ذیل میباشد:
۱. قرار داد فوری، که به مفهوم معاملات فوری اسعاری خارج از بیلانس شیت میباشد.
 ۲. قرار داد های مستقبلی و پیش خرید، که عبارت از قراردادهای فروش یک مقدار مشخص اسناد مالی متضمن به یک نرخ تبادل معین میباشد طوریکه عرضه چنین اسناد مالی به تاریخ آینده مندرج در قرار داد صورت میگردد.
 ۳. قرار داد اختیار (اختیار خرید و یا فروش)، که عبارت از قرارداد فروش حق خرید و یا فروش مقادیر معین اسناد مالی متضمن در آینده است، و یا حق عقد قرارداد مشخص مستقبل و یا پیش خرید در آینده میباشد با قید اینکه:
- مقدار که در وضعیت اسعار خارجی شامل میگردد باید معادل به تفاوت (دلتهای) قرار داد اختیار باشد، که دلالت به ارزش اسمی اسناد مالی متضمن قرارداد ضرب در دلتهای آن مینماید؛
 - دلتهای تغییر در ارزش قرار داد اختیار را که در نتیجه تغییرات کوچک در ارزش اسناد مالی متضمن قرار داد اختیار حاصل میگردد، نشان میدهد؛
 - اگر معادل دلتهای به شکل قرارداد اختیار تسعیر تجارتهای محاسبه میگردد، دلتهای مورد استفاده باید به اساس اسعار مورد بحث تعیین گردد؛ و
 - اگر معادل دلتهای به اساس قرارداد اختیار متقابل (OTC) محاسبه میگردد، دلتهای مورد استفاده باید با استفاده از نمونه منظور شده در اطلاعیه مربوط دافغانستان تعیین گردد. در چنین موارد، مؤسسات مالی مکلف به نگهداری اسناد مکمل محاسبات شان میباشد.
۴. معاملاتیکه به اساس تجزیه اسناد مالی ساختاری به اجزای متشکله آن مشخص میگردد، چنین اسناد مالی بمعنی قرار داد های است که در آن حد اقل دو قرارداد مستقبل/پیش خرید و یا قرارداد اختیار بصورت همزمان عقد گردند.
- و) حسابات خارج از بیلانس شیت که در محاسبه وضعیت اسعار خارجی شامل میگردد متشکل از اقلام ذیل میباشد که در راپورهای معمول به پول معادل افغانی ارائه میگردد:
۱. مبالغ قابل وصول (که به علامه مثبت ارائه میگردد) و مبالغ قابل پرداخت (که به علامه منفی ارائه میگردد) قراردادهای فوری،

بخش قوانین و مقررات

۲. مبالغ قابل وصول (که به علامه مثبت ارائه میگردد) و مبالغ قابل پرداخت (که به علامه منفی ارائه میگردد) قراردادهای مستقبلی و پیش خرید،
۳. معادل دلتای مبالغ قابل وصول (که به علامه مثبت ارائه میگردد) و مبالغ قابل پرداخت (که به علامه منفی ارائه میگردد) قراردادهای اختیار (اختیارات خرید شده و یا فروخته شده)،
۴. مبالغ قابل وصول (که به علامه مثبت ارائه میگردد) و مبالغ قابل پرداخت (که به علامه منفی ارائه میگردد) قراردادهاییکه با تجزیه اسناد مالی ساختاری به اجزای متشکله آن مشخص میگردد.

§ ۲,۲,۷. محدودیت ها

- أ) احکام معیاری برای خطر مجاز اسعار که بصورت دوره یی توسط دافغانستان بانک تجدید نظر و تعدیل خواهد شد قرار ذیل ارائه میگرددند:
 ۱. وضعیت باز منفرد سعر مشخص مؤسسه نباید به ارقام مطلق (یعنی وضعیت کوتاه و یا وضعیت طولانی) از مندرجات ذیل متجاوز گردد:
 - در صورت اسعار قابل تبادل از ۲۰٪ سرمایه مقرراتی مؤسسه،
 - در صورت اسعار غیر قابل تبادل از ۵٪ سرمایه مقرراتی مؤسسه.
 ۲. ارزش مطلق وضعیت مجموعی خالص اسعار غیرقابل تبادل نباید از ۱۰٪ سرمایه مقرراتی مؤسسه تجاوز کند.
 ۳. ارزش مطلق وضعیت مجموعی خالص تمام اسعار نباید از ۴۰٪ سرمایه مقرراتی مؤسسه تجاوز کند.
- ب) سرمایه مقرراتی مؤسسه باید مطابق به تعریف آن در مقرر سرمایه دافغانستان بانک، عیار گردیده باشد.
- ج) فیصدی های معیاری مؤسسات بالای بانک های قابل تطبیق اند که دارای اداره و عملیات سالم باشند. ولی، دافغانستان بانک صلاحیت دارد فیصدی های مقید تری را نظر به فیصدی های مندرج در پاراگراف (أ) درخصوص بانکهای تعیین نماید که وضعیت مالی شان ضعیف بوده و یا در کنترل خطر اسعار خارجی ضعف اداری نشان داده باشد.

بخش سوم – کنترل و اداره خطر

§ ۱,۳,۷. نقش مدیران بلند رتبه (ارشد)

هر بانک باید ساختار اداری اجراء و نظارت بر فعالیت های مربوط به اسعار خارجی را در تشکیل خود داشته باشد. برای تأمین اداره مؤثر معاملات و ترتیب پالیسی ها و تعیین پروسه های مناسب برای کنترل و کاهش خطرات، هیأت نظار مکلف است تا تدابیر لازم حفاظتی را تصویب و هیأت مدیره آنرا تطبیق نماید. تدابیر حفاظتی فوق باید موارد آتی را دربر داشته باشد:

- أ) تشریح انواع معاملات که بانک در آن دخیل خواهد بود، بشمول اهداف این معاملات و حدود هر نوع فعالیت.
- ب) ایجاد یک ساختار تشکیلاتی که در آن مسئولیت های افراد و واحد های مؤظف در بخش معاملات اسعاری طور لازم تعیین و وظایف طور مناسب تفکیک گردند.
- ج) ایجاد یک سیستم تعقیب و پیگیری که هر نوع معاملات اسعاری ذریعه آن ثبت و راجستر گردیده، و بصورت منظم وضعیت ها و ارقام این بیلانس ها را بیان نموده، تحلیل سناریو در بازارهای تغییر پذیر را ممکن ساخته و نتایج اجراءات اسعاری را به مدیران ارشد گزارش دهد.
- د) تطبیق یک سیستم تنفیش (بررسی) داخلی که تطبیق معیارات، طرز العمل ها، قوانین و مقررات را مورد تعقیب قرار دهد.

§ ۲,۳,۷. سیاست و طرز العمل ها

پالیسی و طرز العمل ها که بصورت منظم تهیه و تجدید میگردد، باید عناصر ذیل را احتوا کند:

- أ) توضیح فعالیت های جاری و پلان شده بانک در رابطه به اسعار خارجی، بشمول:
 ۱. بررسی اصول و اهداف، تعیین حجم خطر اسعار برای بانک؛

بخش قوانین و مقررات

۲. حدود واضح، محتاطانه و مفصل برای خطرات اسعاری در ارتباط با حدود یکروزه و میعادى برای هر نوع سعر و حدود مجموعى یکروزه و میعادى برای تمام اسعار خارجى که مطابق به توانمندی عملیاتی، مالی و آمادگی بانک برای پذیرش خطرات، تعیین میگردد.
۳. حدود کلی صلاحیت های بانک در رابطه به عملیات اسعار خارجى و خطرات آن.
- (ب) طرز العمل اداره و کنترل اجراءت اسعار و خطرات آن به تناسب اندازه، پیچیدگی و تکرر فعالیت های اسعاری بانک.
۱. سیستم های محاسبه و اطلاعات جهت نظارت و ارزیابی موارد ذیل توسط هیئت نظار و هیئت مدیره بانک:
- وضعیت اسعاری بانک، خطر اسعار، خسارات و عواید؛
 - وضعیت خالص روزانه و وضعیت میعادى برای هر نوع اسعار (دارایی/ بدهی) که موسسه با آن معامله میکند؛
 - وضعیت مجموعى خالص روزانه (۲۴ ساعته) و میعادى برای تمام اسعاری که بانک با آن معامله میکند؛
 - نفع و خسارات مربوط به فعالیت ها و خطرات اسعار خارجى.
۲. کنترل اسعار، که حداقل نکات ذیلرا شامل باشد:
- کنترل تشکیلاتی برای دریافت اینکه آیا تفکیک لازم میان اشخاصیکه در رابطه به فعالیت های اسعاری (معاملات) تصمیم میگیرند و اشخاص مسئول اجراءت (عقد قرارداد، تطبیق و ثبت) وجود دارد و یا خیر؛
 - کنترل طرز العمل ها برای تأمین اینکه تمام معاملات در تاریخ انجام آن ثبت گردیده و طوری منسجم گردند که معاملات منظور نشده آنآ کشف گردند؛
 - نظارت بر رعایت مقررات و محدودیت های وضع شده برای خطر.

§ ۳,۳,۷. لزومیت راپوردهی

بانک ها مکلف اند تا نسبت های اصغری ماهانه را که از اوسط نسبت های روزانه در یک ماه بدست می آید، در ظرف ۵ روز کاری پس از ختم هر ماه، گزارش دهند. در صورتیکه اوسط ماهوار بانکها نظر به فیصدی های مجوز کمتر گردند، درینصورت بانک مربوط متخلف از احکام این مقررہ پنداشته میشود. بانک ها مکلف به نگهداری معلومات کافی اند تا بررسان ساحه وی دافغانستان بانک قادر به تطبیق و تصدیق محاسبات آنها گردند.

بخش چهارم — تاریخ انفاذ مقررہ

§ ۱,۴,۷. انتشار در صفحه انترنیٹی دافغانستان بانک.

این مقررہ بعد از تصویب آن توسط شورای عالی دافغانستان بانک مرعى الاجرا میباشد.

بخش قوانین و مقررات

[این مقررہ به تاریخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۲ از طرف شورای عالی دافغانستان بانک تصویب شده است.](#)

ضمیمه: محاسبه نمونه‌ی / راپوردهی لازم

وضعیت طولانی = ۲۰٪ سرمایه به دالر امریکائی
 وضعیت کوتاه = ۱۰٪ سرمایه به کددار پاکستانی
 وضعیت اسعار مجموعی به تمام اسعار = ۲۰٪ سرمایه

اسم بانک

وضعیت های باز اسعار خارجی

کود قلم	G	F	E	D	C	B	A
	سایر اسعار	کددار پاکستانی	ریال ایرانی	پوند انگلیسی	یورو	دالر امریکائی	مجموعه اسعار خارجی
(۱)		۲۰۰۰۰				۳۰۰۰۰	۵۰۰۰۰
(۲)		۲۰۰۰۰				۴۰۰۰۰	۶۰۰۰۰
(۳)							
(۴)							
(۵)							
(۶)							
(۷)						۹۰۰۰۰	۹۰۰۰۰
(۸)							
(۹)	۴۰۰۰۰					۱۶۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰

- I دارائی های پولی
- ۱ پول نقد در خزانه و حسابات جاری با دافغانستان بانک
 - ۲ طلبات بالای مؤسسات مالی
 - ۳ طلبات تحت توافقات بازخرید اسناد بهادار
 - ۴ حساب تجارتي (به استثنای مشتقات)
 - ۵ اسناد بهادار نگهداشته شده الی موعد سررسید
 - ۶ اسناد بهادار آماده بفروش
 - ۷ قروض به مؤسسات غیر مالی و سایر مشتریان
 - ۸ تکتانه سنجشی قابل حصول و سایر دارائی های پولی (به استثنای مشتقات)
 - ۹ مجموع دارائی های پولی
- II بدهی های پولی

بخش قوانین و مقررات

[این مقرر به تاریخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۲ از طرف شورای عالی دافغانستان بانک تصویب شده است.](#)

	۶۰۰۰۰	۶۰۰۰۰
	۳۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰
	%۲۰	%۱۰-

۱۹ مجموع وضعیت باز اسعار (۹-۱۶+۱۷-۱۸)

۲۰ سرمایه مقرراتی

۲۱ وضعیت باز اسعار از قرار % سرمایه مقرراتی

رئیس بانک

تاریخ

شخص مسئول (نام و تلیفون)

امضاء

بخش قوانین و مقررات

این مقرر به تاریخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۲ از طرف شورای عالی دافغانستان بانک تصویب شده است.